

Agata Kicińska, Aplikant Radcowski, Kancelaria Sienkiewicz i Zamroch Radcowie Prawni, Sp.p.

Zawieranie umów przyłączeniowych i umów sprzedaży ciepła w kontekście RODO

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych, dalej jako: RODO lub rozporządzenie) wymusza na niemalże wszystkich przedsiębiorcach podjęcie odpowiednich działań, które zapewnią realizację wynikających z niego obowiązków. Nie inaczej będzie w przypadku przedsiębiorstw branży energetycznej. Z uwagi na to, warto przeanalizować obowiązki przedsiębiorców wynikające z rozporządzenia na przykładzie umowy przyłączeniowej i umowy sprzedaży ciepła.

■ Kto jest pod ochroną?

RODO zapewnia prawa związane z ochroną danych osobowych wszystkim osobom fizycznym. Jeżeli więc umowa przyłączeniowa lub umowa sprzedaży ciepła będzie zawarta z osobą fizycz-

ną (w tym również prowadzącą jednoosobową działalność), przedsiębiorca energetyczny będzie zobowiązany do wypełnienia obowiązków wynikających z przepisów rozporządzenia. Jeżeli natomiast umowa będzie zawierana z osobą prawną lub jednostką organizacyjną

nieposiadającą osobowości prawnej, to zachowanie dodatkowych wymogów nie będzie już niezbędne. Z uwagi na to zalecanym rozwiązaniem byłoby przygotowanie dwutorowej ścieżki postępowania, a co za tym idzie - odmiennej dokumentacji, w zależności od tego z jakim odbiorcą ciepła zawieramy umowę.

Niewątpliwie też w każdym przypadku przedsiębiorstwo energetyczne będzie mogło być uznane za administratora danych osobowych (ADO). Jest to m.in. osoba prawna, która samodzielnie lub wspólnie z innymi ustala cele i sposoby przetwarzania danych osobowych (zgodnie z art. 4 pkt. 7 RODO). To właśnie ze statusu administratora danych osobowych wynika większość obowiązków stosowanego bezpośrednio rozporządzenia.

foto: Pixabay.com

■ Pierwszy kontakt i podstawa przetwarzania

Jednym z kluczowych zagadnień na tle RODO jest istnienie legalnej podstawy do przetwarzania danych osobowych. Katalog podstaw przetwarzania określa art. 6 RODO. W przypadku podejmowania działań niezbędnych do zawarcia umowy, jak również w celu jej wykonania, podstawę przetwarzania stanowiąc będzie art. 6 ust. 1 lit. b RODO. W takim przypadku administrator nie ma obowiązku np. uzyskiwania dodatkowej zgody na przetwarzanie danych osobowych potencjalnego czy aktualnego klienta.

Trochę inaczej sprawa przedstawia się będzie w sytuacji, w której to przedsiębiorca podejmuje określone działania marketingowe, które zmierzać będą do zawarcia umowy drogą elektroniczną lub drogą telefoniczną. W takiej sytuacji dodatkowo niezbędne jest uprzednie uzyskanie zgód na kontakt w tak określony sposób odpowiednio na podstawie art. 10 ust. 2 ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną oraz art. 172 ust. 1 ustawy - Prawo telekomunikacyjne. Dopiero w przypadku uzyskania tych zgód możliwe jest kontaktowanie się z potencjalnymi klientami w celach marketingowych. Nie jest to kwestia bezpośrednio związana z wejściem w życie RODO, jednakże może być uzupełniona niejako przy okazji jego wdrażania, z uwagą na to, że do tej pory często była zaniebywana.

■ Wykonanie obowiązku informacyjnego

Kolejny obowiązek spoczywający na administratorze danych osobowych, to konieczność przekazania odbiorcy określonych informacji. W sytuacji zawierania umów przyłączeniowych czy umów sprzedaży ciepła, w znacznej większości będziemy mieli do czynienia z informacjami uzyskanymi od osoby, której dane dotyczą. Taki przypadek reguluje art. 13 RODO.

Wedle wskazanego przepisu administrator danych osobowych jest zobowiązany do przekazania informacji o:

- swojej tożsamości, danych kontaktowych, w tym danych kontaktowych przedstawiciela (jeżeli został wyznaczony) - chodzi o przedstawiciela mającego siedzibę lub miejsce zamieszkania w UE wyznaczonego przez administratora z państwa trzeciego;
- danych kontaktowych inspektora ochrony danych - obowiązek powołania osoby, sprawującej taką funkcję wystąpi m.in. w sytuacji, w której główna działalność administratora polega na operacjach przetwarzania, które ze względu na swój zakres lub cele wymagają regularnego i systematycznego monitorowania osób, których dane dotyczą, na dużą skalę. Niestety brak jest definicji legalnej „dużej skali” przetwarzania danych, ale wydaje się, że z dużą skalą często będziemy mieć do czynienia właśnie w przypadku przedsiębiorstw z branży energetycznej, które przetwarzają dane wielu klientów-odbiorców. Jeżeli organizacja uzna, że nie ma obowiązku powołania inspektora, to mimo wszystko warto jest wskazać dane kontaktowe osoby, która będzie odpowiedzialna w spółce za kwestie związane z obsługą praw osób, których dane dotyczą;
- celach i podstawie prawnej przetwarzania - w przypadku umów przyłączeniowych oraz umów sprzedaży ciepła niewątpliwie celem będzie wykonanie takiej umowy, a podstawą prawną wspomniany już art. 6 ust. 1 lit. b RODO, chyba że np. uzyskaliśmy dodatkowe zgody na przetwarzanie danych w celach marketingowych (wtedy podstawą będzie również art. 6 ust. 1 lit. a RODO);
- jeżeli podstawą przetwarzania są prawnie uzasadnione interesy realizowane przez administratora (art. 6 ust. 1 lit. f RODO), to należy wska-

zać co to za interesy - ta informacja nie będzie wymagana na tle umowy sprzedaży ciepła ani umowy przyłączeniowej. Przykładowo można wskazać np. na uzasadniony interes realizowany przez administratora w postaci ochrony mienia i osób na terenie zakładu w przypadku monitoringu;

- odbiorcach danych lub kategoriach odbiorców - należy wymienić podmioty, którym dane osobowe klienta zostaną ujawnione (nie dotyczy organów publicznych), np. zewnętrzna firma księgową czy prawniczą. Nie ma obowiązku dokładnego określenia podmiotu, któremu przekazujemy dane, wystarczy wskazać kategorię;
- zamiarze przekazania danych do państwa trzeciego lub organizacji międzynarodowej oraz o stwierdzeniu przez Komisję odpowiedniego stopnia ochrony, o właściwych zabezpieczeniach, możliwości uzyskania kopii danych lub miejscu ich udostępnienia - przez państwa trzecie trzeba w tym przypadku rozumieć państwa spoza Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Taką informację trzeba będzie zamieścić np. w sytuacji, w której dane są przekazywane w ramach grupy kapitałowej. W zależności od państwa, do którego dane są przekazywane będą występowały różne obowiązki, np. podpisania standardowych klauzul umownych, zatwierdzenia wiążących reguł korporacyjnych przez organ nadzorczy etc.;
- okresie przechowywania danych lub kryteriów ustalenia tego okresu;
- prawach osoby, której dane dotyczą - chodzi o informację o prawie dostępu, sprostowania, usunięcia, ograniczenia przetwarzania, do wniesienia sprzeciwu, do przeniesienia danych;
- o możliwości cofnięcia zgody w dowolnym momencie - nie znajduje zastosowania przy podstawie przetwarzania z art. 6 ust. 1 lit. b RODO,

czyli przy przetwarzaniu związanym z zawartą umową przyłączeniową czy umową sprzedaży ciepła. Jeżeli jednak uzyskaliśmy również zgody na przetwarzanie danych w celach marketingowych taka informacja będzie już niezbędna;

- o prawie wniesienia skargi do organu nadzorczego - z uwagi na wejście w życie polskiej ustawy o ochronie danych osobowych skargę wnosi się do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych. W informacji należy wskazać konkretny organ;
- czy podanie danych osobowych jest wymogiem ustawowym, umownym lub warunkiem zawarcia umowy oraz czy osoba, której dane dotyczą jest zobowiązana do ich podania i jakie są konsekwencje niepodania - przy zawieraniu umowy przyłączeniowej lub umowy sprzedaży ciepła podanie danych osobowych jest warunkiem zawarcia umowy, jest dobrowolne, ale bez ich podania nie będzie możliwe zawarcie i wykonywanie umowy;
- zautomatyzowanym podejmowaniu decyzji, w tym profilowaniu - profilowanie to forma zautomatyzowanego przetwarzania danych osobowych, która polega na ocenianiu niektórych czynników osobowych osoby fizycznej, w szczególności do analizy lub prognozy dotyczących efektów pracy tej osoby, jej sytuacji ekonomicznej, zdrowia, osobistych preferencji, zainteresowań, wiarygodności, zachowania, lokalizacji lub przemieszczania się (art. 4 pkt 4 RODO). Najczęstszym podawanym przykładem obrazującym profilowanie jest ocena zdolności kredytowej przez instytucje bankowe.

Kroki jakie należy podjąć w związku z wykonaniem obowiązku informacyjnego wynikać będą ze sposobu komunikacji. Jeżeli potencjalny odbiorca pojawi się w biurze obsługi przedsiębiorcy, to możliwe jest wręczenie mu takiej informacji w formie pisemnej, ale możliwe

jest również jej wywieszenie w widocznym miejscu.

Jeżeli do zawarcia umowy dochodzić będzie drogą elektroniczną, informacja może być również przekazana w formie elektronicznej np. w formie odpowiedniej klauzuli znajdującej się pod formularzem kontaktowym.

Najwięcej problemów rodzi natomiast kontakt telefoniczny. W takiej sytuacji, prawidłowym byłoby umożliwienie klientowi odstuchania informacji wymaganej przez RODO np. poprzez wybór odpowiedniego numeru podczas połączenia.

Nie jest przy tym wykluczone, aby obowiązek informacyjny wykonać w drodze odpowiednich zapisów umowy przyłączeniowej czy umowy sprzedaży ciepła, zwłaszcza w sytuacji, w której do pozyskania danych dochodzi dopiero na tym etapie. Podkreślić należy, że art. 13 ust. 1 RODO, wskazuje, że obowiązek informacyjny powinien być wykonany właśnie podczas pozyskiwania danych osobowych.

■ Upoważnienia do przetwarzania danych

Oczywistym jest, że umowy przyłączeniowe czy umowy sprzedaży ciepła nie są zawierane bezpośrednio przez najwyższe kierownictwo spółek, a przez wyznaczonych do tego pracowników. Z uwagi na to, aby pracownicy ci w ogóle mogli pozyskiwać dane osobowe od klientów czy potencjalnych klientów, niezbędne jest nadanie im upoważnień do przetwarzania danych (zgodnie z art. 29 RODO).

Rozporządzenie nie reguluje elementów, które powinno zawierać upoważnienie. Elementy te wypracowała natomiast praktyka. Wskazuje się więc, że upoważnienie do przetwarzania danych powinno zawierać w szczególności zakres przetwarzanych danych (np. poprzez wskazanie kategorii podmiotów, których dane będą przetwarzane), formę w jakiej znajdują się dane (papierowe, elektroniczne, w systemach tele-

informatycznych) czy wskazanie, że do przetwarzania dochodzi zgodnie z poleceniami administratora. Dodatkowo możliwe jest umieszczenie klauzul zobowiązujących pracownika do zachowania poufności, które powinny być przez niego podpisane.

Istotne jest również to, że upoważnienia powinny być udzielone nie tylko pracownikom, którzy są zatrudnieni na podstawie umowy o pracę, ale również osobom świadczącym usługi na rzecz administratora na podstawie umów cywilnoprawnych. Problem pojawia się przy samozatrudnionych, ale w większości przypadków wskazuje się, że im również powinny być nadane upoważnienia (a nie zawarte umowy powierzenia przetwarzania). Upoważnienia powinny być nadane nie tylko handlowcom, ale również pracownikom kadry, a także wszystkim innym pracownikom, którzy mają dostęp do danych. Administrator powinien również prowadzić rejestr udzielonych upoważnień.

■ Pozostałe obowiązki wynikające z RODO

Powyżej zostały wskazane podstawowe obowiązki wynikające z RODO, które pojawiają się na etapie samego zawierania umowy przyłączeniowej czy umowy sprzedaży ciepła. Jednakże niewątpliwie jest to jedynie nieznaczną część wszystkich obowiązków wynikających z rozporządzenia, które zostały nałożone na administratora.

Administrator jest zobowiązany do wykonania szeregu innych czynności, spośród których jako najważniejsze wskazać można chociażby przeprowadzenie analizy ryzyka, przygotowanie i wprowadzenie polityki ochrony danych, w tym polityki obsługi praw jednostki, zawarcie umów powierzenia przetwarzania z procesorami czy umów o zachowaniu poufności z odbiorcami, wprowadzenie odpowiednich zabezpieczeń organizacyjno-technicznych oraz przeszkolenie pracowników. □